

Antwoord

van Gedeputeerde Staten op vragen van

J. Mooiman (PVV)
(d.d. 18 februari 2021)

Nummer
3729

Onderwerp
Duidelijkheid inzake datacenters

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

In een artikel van de Telegraaf op 16 februari jongstleden () valt te lezen dat uit interne documenten blijkt dat nieuwe datacenters in de Kop van Noord-Holland naast een enorm stroomverbruik tevens beslag dreigen te leggen op een grote hoeveelheid leidingwater.*

In het slechtste geval zouden de servers van de geplande nieuwe datacenters tot maar liefst 10 procent van het totale provinciale drinkwaterverbruik opslurpen met alle mogelijke gevolgen van dien.

De plannen van de gemeente Hollands Kroon liggen sowieso onder een vergrootglas, aangezien het volgens deskundigen alle schijn heeft dat de gemeente, ondanks waarschuwingen, buiten haar boekje is gegaan met de vergunningverlening voor de bouw van datacenters door Google en Microsoft.

Hoewel deze opmerkelijke casus zich afspeelt in de provincie Noord-Holland, maakt de PVV zich zorgen dat genoemde zaken mogelijk ook in min of meerdere mate aan de orde zijn in de provincie Zuid-Holland.

1. *Volgens Henk Geerligts, vicevoorzitter van LTO Noord, is voldoende zoet water van goede kwaliteit van groot belang voor de agrarische sector en onze voedselvoorziening.*

Deelt u de mening dat de koelwaterbehoefte van datacenters nooit de belangen van de agrarische sector in gevaar mag brengen? Zo ja, kunt u voor de huidige datacenters in Zuid-Holland, als voor eventueel nieuw geplande, aangeven welk water in droge perioden wordt gebruikt en wat wordt gedaan om de belangen van de agrarische sector te waarborgen? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details.

Antwoord

Voldoende zoetwater van goede kwaliteit is van groot belang voor iedereen, dus ook de agrarische sector.

Bronnen van water zijn neerslag, oppervlaktewater en grondwater. De gebruikers, landbouw, natuur, industrie, etc., maken daar ieder op hun eigen manier gebruik van. De bronnen voor het maken van drinkwater in de provincie Zuid-Holland zijn:

1. directe inname van oppervlaktewater, al dan niet uit bekkens;
2. indirecte inname van oppervlaktewater door infiltratie van rivierwater in de duinen en door inzijing van rivierwater in de oevers langs de rivieren de Lek en de Maas, waar grondwater wordt gewonnen (oevergrondwater);
3. rechtstreekse winning uit het grondwater.

Koelwater kan afkomstig zijn uit oppervlakte water, grondwater of drinkwater.

Datacenters maken vaak gebruik van drinkwater als koelwater.

Tijdens een extreem droge zomer kunnen tekorten aan zoet water ontstaan. De Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW) adviseert de minister over de waterverdeling. De landelijke verdringingsreeks droogte, die in de Waterwet is vastgelegd, wordt daarbij gehanteerd.



Binnen categorie 2.1 (drinkwater) wordt geen onderscheid gemaakt tussen gebruik door consumenten en grootverbruikers.

De drinkwaterbedrijven hebben geen wettelijke verplichting om bedrijven zoals datacentra van drinkwater te voorzien. Waarbij tevens moet worden opgemerkt dat het in de praktijk moeilijk zal zijn om levering aan deze bedrijven in tijden van droogte te stoppen. In de Beleidsnota drinkwater (BNDW), die wordt opgesteld door het Rijk in afstemming met provincies en drinkwaterbedrijven, zijn 'laagwaardig gebruik van drinkwater' en 'de zorgplicht drinkwater' thema's die de komende jaren in het uitvoeringsprogramma nader worden uitgewerkt.

2. *In het genoemde artikel wordt tevens aangegeven dat geloosd koelwater van datacenters mogelijk kan leiden tot verzilting, corrosie aan gemalen en pompen, alsmede aantasting van rioolwaterzuiveringsinstallaties, aangezien het na gebruik een hoge zoutconcentratie bevat.*

Kunt u aangeven voor alle bestaande datacenters in Zuid-Holland en eventueel nieuw geplande om hoeveel geloosd koelwater het precies gaat en wat wordt gedaan om genoemde problemen te voorkomen? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details.

Antwoord

Lozen van water op het oppervlaktewater of riool is gebonden aan landelijk geldende regels die zijn opgenomen in het activiteitenbesluit milieubeheer.

De waterbeheerder is bevoegd gezag voor alle directe lozingen in het oppervlaktewater. Voor de rijkswateren is dit Rijkswaterstaat, namens de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en voor de andere wateren is dat een waterschap. De gemeente is bevoegd gezag voor lozingen op het riool.

3. *Worden er bij nieuwe datacenters milieueffectrapportages (MER) opgesteld, waarbij o.a. de effecten van koelwater wordt onderzocht? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Voor het bouwen en in werking hebben van een datacenter moet er een aanvraag omgevingsvergunningen worden ingediend. De betrokken omgevingsdienst zal de aanvraag voor omgevingsvergunning namens het bevoegd gezag conform de geldende wet- en regelgeving beoordelen.

In de regel is het college van Burgemeester en Wethouder (BenW) vanuit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) het bevoegd gezag voor datacenters.

Datacenters staan niet opgenomen in het besluit m.e.r. en hoeven dus niet apart beoordeeld te worden. In het kader van een industrieterrein in het bestemmingsplan kan een MER opgesteld worden, of eventueel (D11.3 Besluit m.e.r.) als uitbreiding van een industrieterrein. Ook hier is het college van BenW het bevoegd gezag.

4. *De gemeente Hollands Kroon zou een omstreden 'salamitactiek' toegepast hebben om milieuregels voor nieuwe datacentra te omzeilen. Zo werd per nieuw datacenter een bestemmingsplan gewijzigd, waardoor niet het gehele project beoordeeld wordt, maar een gedeelte.*

Kunt u aangeven (indien van toepassing) op welke wijze Zuid-Hollandse gemeenten zijn omgegaan met de vergunningverlening inzake nieuwe datacenters? Is de 'salamitactiek' ook hier terug te vinden en wat doet de provincie om dergelijke onwenselijke tactieken tegen te gaan? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details.

Antwoord

Het artikel refereert aan de geplande ontwikkeling van Agriport A7 als cluster van hyperscale-datacenters (tevens glastuinbouw en business park). Het artikel stelt dat hier een tactiek is toegepast om jurisprudentie te omzeilen, door de grote ontwikkeling in stukjes op te delen. De provincie Noord-Holland en gemeente Hollands Kroon hebben de bestuursrechter gevraagd uitspraak te doen over bevoegdheidsverdeling rond de vergunningverlening van datacenters in deze¹.

De omvang van de hyperscale-datacenters in Middenmeer en het cluster dat zij vormen is niet te vergelijken met de datacenters in Zuid-Holland. Er is in Zuid-Holland geen (groot) datacentercluster ontwikkeld of gepland, waar dus ook geen

¹ https://www.noord-holland.nl/Actueel/Archief/2021/Februari_2021/Provincie_en_gemeente_vragen_rechter_om_duidelijkheid_datacenters

'salamitactiek' op toegepast kan worden. De ontwikkeling van de datacenters in Zuid-Holland dient, gelijk aan andere ruimtelijke ontwikkelingen, te voldoen aan het gemeentelijk en provinciaal omgevingsbeleid en vergunningverlening.

5. *Eind 2020 stonden er in Noord-Holland 57 datacenters die vooral werken op gesubsidieerde energie uit zon en wind.*

Kunt u voor alle bestaande en geplande datacenters in Zuid-Holland aangeven op welke energievormen deze (gaan) draaien en hoe hoog bijbehorende subsidies (gaan) zijn? Graag een gemotiveerd antwoord.

Antwoord

Het is bekend dat datacenters steeds meer elektriciteit vragen als gevolg van het groeiende dataverkeer. Het is aan de datacenters en hun energieleveranciers hoe zij daarin voorzien, wij mengen ons niet in contractuele verhoudingen. Een energiecontract is tevens bedrijfsgevoelige informatie, zeker in de datacentermarkt. Het afnemen van duurzame energie bij een energieleverancier betekent niet automatisch dat deze energie in Nederland is opgewekt. Langdurige afnamecontracten maken de ontwikkeling van duurzame energie-opwek minder risicovol en zijn daarmee aantrekkelijk voor ontwikkelaars van opweklocaties.

Een enquête² onder de leden van de Dutch Data Center Association (representant van 91% van de co-locatie datacentermarkt) geeft inzicht in de oorsprong van de ingekochte energie: 21% is afkomstig van Nederlandse wind en zon, 65% is duurzame energie met ongedefinieerde bron en 14% heeft een fossiele bron.

Zie voor meer achtergrondinformatie het antwoord op vraag 4 van de statenvragen van de Partij voor de Dieren van oktober 2020³.

6. *Kunt u aangeven voor alle bestaande en geplande datacenters in Zuid-Holland wat zij ondernemen inzake het leveren van restwarmte aan andere sectoren? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details, waaronder (indien van toepassing) bereikte resultaten.*

Antwoord

De bestaande datacenters in Zuid-Holland leveren op dit moment geen restwarmte aan andere sectoren. Er zijn wel meerdere initiatieven bekend om tot restwarmtelevering te komen. Het NorthC datacenter en ING datacenter (beiden Zestienhoven) en het SmartDC (Van Nelle Fabriek) ontwikkelen daartoe plannen.

Buiten Zuid-Holland zijn meerdere voorbeelden te vinden van daadwerkelijk gebruik van restwarmte uit datacenters, ook van ondernemingen die in Zuid-Holland actief zijn. Nieuw te bouwen datacenters worden in het algemeen gereed gemaakt voor restwarmte uitkoppeling. Deze restwarmte wordt in het algemeen gratis beschikbaar gesteld.

² <https://www.dutchdatacenters.nl/publicaties/sodd2020/>

³ https://staten.zuid-holland.nl/DMS_Import/Onbepaald/Schriftelijke_vragen/2020/3682_ANTWOORD_fractie_PvdD_Nieuwe_datacenters_in_Zuid_Holland_pdf.org

Dat de toepassing van restwarmte uit datacenters tot op heden beperkt is heeft mede te maken met de te organiseren warmteketen ná de uitkoppeling. Er moeten in de directe nabijheid geschikte gebruikers te vinden zijn, bij voorkeur met een vraag naar lage temperatuur warmte en er moet een warmtenet gerealiseerd worden. Specifiek voor Zuid-Holland geldt dat er naast warmte uit datacenters vele andere bronnen van restwarmte zijn van een hogere temperatuur die beter aansluiten bij de warmtevraag. Het aanbod van warmte uit datacenters is in Zuid-Holland in verhouding tot de huidige bronnen van restwarmte bescheiden.

7. *Kunt u aangeven voor alle bestaande en geplande datacenters in Zuid-Holland wat zij direct en indirect (moeten gaan) bijdragen aan de Zuid-Hollandse werkgelegenheid? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details, waarbij ook het aantal expats wordt aangegeven.*

Antwoord

In mei 2020 heeft het onderzoeksbureau Stratix voor ons een onderzoek gedaan naar onder andere de werkgelegenheid van datacenters in Zuid-Holland. Eerste conclusie met betrekking tot de werkgelegenheid was dat dit lastig te meten is, onder andere omdat datacenters geen specifieke categorie vormen waarin bedrijven worden ingedeeld in allerlei door de overheid gebruikte bedrijfsgegevensbestanden. De ICT-sector is dat wel, maar hier vallen ook partijen zoals KPN, T-Mobile en Siemens onder.

Het bureau heeft daarom nog specifiek gekeken naar hoeveel mensen die in Zuid-Holland wonen op hun LinkedInprofiel aangeven iets met datacentra te doen. Het gaat hier om inwoners, dus een deel van hen werkt vermoedelijk niet in Zuid-Holland met datacentra, maar werkt bijvoorbeeld in de regio Schiphol en woont in Zuid-Holland. Dat waren er in mei 2020 rond de 37.000. Dit is een hoge schatting, omdat LinkedIn profielen mogelijk dubbel geteld zijn (het is bijvoorbeeld goed mogelijk dat zowel datacentrum als datacenter in een profiel worden genoemd en het profiel dus twee keer meegeteld wordt). Ook kan het zijn dat iemand 20 jaar geleden als boekhouder werkte bij een datacentrum, maar daar nu niet werkzaam is. Deze schatting betreft ongeveer 1,9 % van de beroepsbevolking in Zuid-Holland. Wij hebben niet laten uitzoeken hoeveel expats dit zijn, ook dit is lastig te meten.

Wij houden niet specifiek bij hoeveel datacenters hierin de toekomst zullen landen. De beperkte ruimte en grote energievraag in de regio maakt Zuid-Holland voor de grotere datacentra, zoals in de gemeente Hollandse Kroon, een minder aantrekkelijke locatie.

Zie de beantwoording van vraag 3 van de statenvragen van de Partij voor de Dieren van oktober 2020 voor meer achtergrondinformatie.

8. *Kunt u aangeven (indien van toepassing) voor alle bestaande en geplande datacenters in Zuid-Holland op welke wijze initiatiefnemers burgers (bv. omwonenden) en de lokale politiek hebben betrokken bij hun plannen en wat is gedaan met eventuele kritiekpunten? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details.*

Antwoord

De ontwikkeling van datacenters in Zuid-Holland moet, net als andere economische ontwikkelingen, voldoen aan milieuwetgeving, de provinciale Omgevingsverordening

en processtappen met betrekking tot inspraak. Er zijn bij ons geen gevallen bekend waarbij ongenoegen is ontstaan als gevolg van inspraak.

9. *Kunt u aangeven voor alle bestaande en geplande datacenters in Zuid-Holland wat is gedaan om landschapsvervuiling waar mogelijk tegen te gaan? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details.*

Antwoord

De ontwikkeling van datacenters (milieucategorie 2 en hoger) in Zuid-Holland dient gelijk aan andere ruimtelijke ontwikkelingen, te voldoen aan het gemeentelijk en provinciaal omgevingsbeleid. Het ruimtelijk beleid is gericht op goede ruimtelijke ordening, zoals het beschermen van ruimtelijke kwaliteit en bestemmen van bedrijvigheid op de best mogelijke locatie. Er zijn bij ons geen gevallen bekend waar de ontwikkeling van datacenters in Zuid-Holland als 'landschapsvervuiling' is aangemerkt.

In kader van het omgevingsbeleid en naar aanleiding van de maatschappelijke discussie over 'verdozing' van het landschap zijn wij voornemens om voor de komende twee jaar een pas op de plaats te maken voor grote ruimtevragers in Zuid-Holland middels nieuw beleid in de Omgevingsvisie en nieuwe regels in de Omgevingsverordening. Dit betreft de ontwikkelingen groter dan 5 hectare in zachte plancapaciteit van bedrijventerreinen. De pas op de plaats geldt niet voor bestaande bestemmingsplannen, of zachte plancapaciteit binnen het havenindustriële complex en de bestuurlijke afspraken van de A12-corridor. Dit beleid schept de ruimte om in de tussentijd vanuit de regionale bedrijventerreinstrategieën de kwaliteit en ordening van o.a. datacenters waar nodig te verbeteren. De 'pas op de plaats' wordt momenteel nader uitgewerkt.

(*) *"Slurpen datacentra straks Hollands Kroon leeg?" (Telegraaf, 16-2-2021)*

Den Haag, 16 maart 2021

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek drs. J. Smit